

# Innovació per combatre la segregació escolar a Terrassa

L'Institut Copèrnic de la ciutat del Vallès aconsegueix doblar el nombre de preinscripcions en tres anys. El centre forma part del projecte Magnet, impulsat per la Fundació Jaume Bofill

**Yolanda Rico**  
TERRASSA

L'Institut Nicolau Copèrnic de Terrassa ha aconseguit doblar la xifra de preinscripcions al centre en els darrers tres cursos. De ser una escola estigmatitzada, que poques famílies triaven per considerar que hi havia molts alumnes d'origen migrat, ha passat a convertir-se en un model d'innovació educativa. Què ha passat perquè el centre hagi estat capaç de revertir la tendència que el condemnava al fracàs? La tenacitat i l'esforç de l'equip docent han estat en gran part els responsables de la transformació. Però cal sumar-hi també la participació de les famílies i el suport de l'Ajuntament de Terrassa, com el fet d'haver comptat amb l'aliança del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya (MNACTEC) a través del projecte Magnet, que impulsa la Fundació Jaume Bofill.

L'Institut Nicolau Copèrnic, situat al barri de Can Boada, va ser el primer de Catalunya a participar en el Magnet, una iniciativa de la qual ja s'han beneficiat una trentena de centres. "El programa promou una aliança entre una institució i un centre educatiu per desenvolupar un projecte d'innovació educativa amb la idea que recuperi famílies i la composició social del seu entorn", explica Roser Argemí, cap de projectes de la Fundació Jaume Bofill. Aquest programa es du a terme en instituts que, "per la raó que sigui, han anat perdent demanda i tenen un estigma, una mala concepció que es consolida al llarg dels anys i que fa que



Un alumne de l'institut terrassenc Nicolau Copèrnic participa en una pràctica tecnològica.

**El programa promou una aliança entre un centre educatiu i una institució, per exemple un museu**

**Tot i que és la ciutat amb més segregació escolar, els índexs comencen a baixar**

les famílies no els triïn per als seus fills", afegeix Argemí. "No volem canviar les famílies que hi van, sinó que el centre representi el perfil social de la seva zona", rebla.

El Copèrnic ha passat de tenir, el curs 2017-2018, 41 demandes de preinscripció a les 80 d'aquest curs. "Ja podem dir que formem part de l'elecció de totes les famílies", manté la coordinadora pedagògica Àngels Matarín, que remarca que parla en nom de tot l'equip docent. Al llarg d'aquests cursos, el centre va prendre com a lema "L'ensenyament centrat en tu". "Tot el

que fem ho fem perquè tenim en compte les necessitats d'aprenentatge i de creixement personal de cada alumne", subratlla la coordinadora. Un dels propòsits és que al centre hi hagi una bona convivència no només entre els alumnes, sinó també entre les famílies i els professors. A més, fa èmfasi en la idea que "treballar de forma cooperativa és importantíssim, però també ho és fer-ho de forma individual, atenen les necessitats de cada alumne".

El seu mètode compta amb el suport del MNACTEC, que cedeix espais i materials al



Un grup d'alumnes de l'Institut Copèrnic fan exercicis a l'aire lliure.

centre i participa de les activitats que organitza l'institut al voltant de la ciència i la tecnologia. Per poder desenvolupar el programa, l'equip docent ha hagut de sotmetre's a una formació constant. "Els canvis no són fàcils, requereixen una reflexió profunda i un acompanyament en la formació dels professors, i malgrat que seria ideal que es fes a tots els centres del país, no hi ha prou recursos per fer-ho, així que ho fem en aquests per aconseguir el reequilibri en la seva composició", afirma Argemí.

### Uns índexs que baixen

Tot i que indiquen que, de moment, és aviat per avançar resultats, a Terrassa es comença a revertir la situació. L'estudi sobre *L'Estat i l'evolució de la segregació escolar 2020* de la mateixa fundació posa de manifest que Terrassa és el municipi català amb més segregació escolar. Durant el curs 2018-2019, l'índex era d'un 0,56 a primària i un 0,37 a secundària, per sobre de ciutats com Badalona i Esplugues de Llobregat. Aquests índexs s'han reduït. Les dades facilitades per l'Ajuntament de Terrassa indiquen que el desembre del 2020 a primària l'índex era del 0,49, i a secundària, 0,32.

"La situació ha millorat una mica, però és una feina a llarg termini. És un treball d'anys que ha començat a donar els seus fruits", declara la regidora d'Educació, Teresa Ciurana, que destaca el paper que juguen els ajuntaments a l'hora de combatre la segregació escolar: "No n'hi ha prou d'acompanyar les famílies a l'hora de triar escola i de fer reserva de places per a alumnes amb necessitats socioeducatives; cal donar suport als centres a l'hora d'elaborar els seus projectes, perquè la mateixa població es redistribueixi entre els centres".

Montse Pérez és mare de dos fills, una nena de 12 anys i un nen de 9 anys. Tant ella com la seva parella tenien clara l'aposta per l'escola pública, així que quan la nena feia cinquè de primària ja van voler conèixer els tres instituts de Terrassa que els tocaven per adscripció de l'escola on estudiava l'altre. Com sempre passa a l'hora de prendre aquest tipus de decisions, van parlar amb altres famílies i algunes els van recomanar que anessin a veure el Nicolau Copèrnic. "És un institut que ens queda lluny de casa -s'ha de travessar una riera que és una barriera física important- i que recollia molt alumnat nouvingut. No el coneixíem gaire, però vam decidir anar a la jornada de portes obertes i, quan vam entrar, només la manera com ens van rebre, ens van explicar el projecte, la relació entre els professors i els

**Montse Pérez: "Volíem un acompanyament molt diferent en aquesta nova etapa de la nostra filla"**

**Àngels Matarín: "En aquests moments l'abandonament escolar al Copèrnic és zero"**

**El projecte fa aliances i aplica la innovació per recuperar la composició social de l'entorn**

alumnes que hi havia, ens va enlluernar", recorda. "Amb els altres dos no hi va haver *feeling*. Vam trobar que era una formació molt tradicional, orientada a les sortides professionals d'èxit, però nosaltres volíem un acompanyament molt diferent per a aquesta nova etapa vital", exposa Pérez.

L'any següent va arribar la pandèmia i els centres no van poder celebrar portes obertes. Van organitzar reunions virtuals que van confirmar la seva primera impressió: "La tria que volíem era el Copèrnic", recorda Pérez. "Buscàvem treballar contra la segregació escolar, perquè pensàvem que, si les famílies del centre no ens movíem, la segregació no acabaria de trencar-se. La diversitat és riquesa", apunta. La seva decisió li va comportar sentir comentaris que estigmatitzaven el centre: «Allà la portaràs? Però si hi ha molt migrant, molta delinqüència», em deien, i em feia ràbia. Només anant-hi pots trencar l'estigma". A dos mesos per acabar el curs, Pérez està convençuda que van fer la millor elecció: "Enfocuem molt l'ensenyament en l'alumne. La meua filla torna molt motivada, es fomenta l'esperit crític, els donen eines per afrontar la seva vida futura". "Amb la pandèmia les famílies no hem pogut participar-hi tant com voldríem, però ens han demanat formar comissions interessantíssimes per a l'orientació laboral i acadèmica dels nans, per ajudar-los en la tria que hauran de fer a quart d'ESO, i també formar part de la comissió de convivència. Notes una voluntat clara perquè les famílies formem part de la comunitat educativa".

Al costat del projecte Magnet també hi ha el Departament d'Educació, l'Institut de Ciències de l'Educació de la UAB i la Diputació de Barcelona. Sílvia Zurita, d'Educació, declara que "no es tracta que la gent més afavorida socioeconòmicament es bellugui per concentrar-se en una altra escola, sinó que a l'aula hi hagi representades tot tipus de famílies". "Tenir el teu fill en una aula que és una bombolla no només hi ha nens exactament igual que ells és més fàcil, però no és ni més educatiu ni és bo per a ningú", assegura.

La comunitat educativa, Educació i la Fundació Jaume Bofill coincideixen a assenyalar l'èxit que comporta la diversitat. Un èxit que es pot mesurar, per exemple, analitzant l'índex d'abandonament escolar. Zurita diu al respecte: "Em sembla una barbaritat que es digui que un alumne ha fracassat perquè va a FP. És important veure si després d'acabar l'ESO segueixen estudiant". De fet, la coordinadora pedagògica del Copèrnic assegura: "Estem molt contents perquè el percentatge que tenim d'abandonament en aquests moments és gairebé zero, i això ha estat gràcies a l'equip docent, que ha estat molt involucrat en l'aprenentatge". Per Matarín, l'èxit del Magnet és que "ha fet visible l'escola i el que fa al conjunt de la població".



### Nova aliança amb la UPC

L'escola El Vallès d'educació infantil i primària de Terrassa participarà el curs vinent en el projecte Magnet amb la intenció de "recuperar la capacitat d'atreure les famílies de l'entorn". "Volem tornar a tenir la mateixa composició social de la nostra zona, i som un claustre molt compromès amb l'equitat educativa". D'aquesta manera resumeix la directora, Eva Rueda, la decisió dels docents de l'escola sigui garantia d'èxit per als alumnes i el conjunt de la societat. El centre va perdre una línia a causa de l'abandonament de les famílies. Tenen un 70% dels estudiants d'origen estranger i volen una representació social més equilibrada. En aquesta nova etapa que iniciarà l'escola també hi participarà l'Escola Superior d'Enginyeries Industrial, Aeroespacial i Audiovisual de Terrassa de la UPC. Aquesta aliança permetrà "apropar la tecnologia als estudiants perquè vegin que serveix per resoldre els problemes de la gent", explica David González, subdirector de projectes de l'estudiantat, que afegeix: "Fomentarem el pensament crític i científic entre els alumnes".